

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

कौशल्य विकास केंद्र

बालवाडी शिक्षिका अभ्यासक्रम प्रमाणपत्र (मराठी माध्यम)

कोर्स कालावधी :- ६ महिने

कोर्स ची गरज :-

- १) बालकाच्या विकासाची आणि शालेय प्रशासनाची मूलभूत माहिती.
- २) बालवाडी शिक्षिका अभ्यासक्रमाची आवड निर्माण करणे.
- ३) महिला प्रशिक्षणार्थीस प्राधान्य.
- ४) भाषण आणि लेखन कौशल्याचा विकास.
- ५) मूलभूत अध्यापन कौशल्य विकास.

अभ्यासक्रमातून उद्योजकता आणि रोजगाराची संधी.

- १) विद्यार्थी पूर्व प्राथमिक शाळेमध्ये शिक्षक म्हणून काम करू शकतात.
- २) योग्य मार्गदर्शनानंतर स्वतःची पूर्व प्राथमिक शाळा सुरु करू शकतो.
- ३) घरी स्वतःची पूर्व प्राथमिक शाळा सुरु करू शकतो.

अंदाजे फी- २०००/-

प्रवेशाची पात्रता – १० वी पास

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

कौशल्य विकास केंद्र

1)	पेपर शीर्षक	बाल शिक्षण आणि शालेय व्यवस्थापन	
2)	पेपर क्र.१	गुण- ८०	
3)	उद्दिष्टे	१) बाल मानसशास्त्राची मूलभूत संकल्पना समजून घेणे २) शालेय प्रशासन समजून घेणे ३) ICT नोंद ठेवणे ४) विज्ञान आणि गणितीय माहिती जाणून घेणे	
4)	अपेक्षित बदल	१) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला बाल शिक्षणाच्या पध्दतीची माहिती होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला शालेय नोंदीबाबत माहिती होईल. ३) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला गणितीय व विज्ञानातील संकल्पनाचे ज्ञान होईल.	
5)	आशय		
	घटक - ०१	बालशिक्षण - संकल्पना बालशिक्षण इतिहास बालशिक्षण – तत्त्वे बालशिक्षण - आयोग	14 hr.
	घटक - ०२	शालेय प्रशासन संकल्पना शालेय नोंदी शालेय नोंदी करीता आय.सी.टी. चा वापर फाईल चे विविध प्रकार	10 hr.
	घटक - ०३	भाषा शिक्षण शारीरिक शिक्षण व्यावहारीक व सामाजिक जीवन कला विज्ञान आणि गणितीय ज्ञान	13 hr.
	घटक - ०४	कला शिक्षण बाल हक्क बाल हक्क कायदे गुण मर्यादा बालक, शिक्षक, शाळा आणि समाज यांचा परस्पर संबंध	08 hr.

प्रात्यक्षिक कार्य- (गुण-२०)

- १) बाल विशेष तज्ञांची माहिती घेवून अहवाल तयार करा.
- २) पूर्व प्राथमिक शाळेस भेट देवून नोंदीचे सर्वेक्षण करुण अहवाल लेखन करा.

Reference

Sr.No.	Name of Book	Author	Publisher
1	Development of Learner & Teaching Learning Process	B.N. Dash	Dominant Publishers & Distributors
2	Learning & Teaching	S.K.Sharma	Isha Books
3	Experimental Psychology	Nilamber Mukharji	Dominant Publishers & Distributors

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

कौशल्य विकास केंद्र

1)	पेपर शीर्षक	बाल विकास आणि बाल शिक्षण	
2)	पेपर क्र.२	गुण- ८०	
3)	उद्दिष्टे	१) बाल शिक्षणाविषयी माहिती जाणून घेणे. २) बाल आरोग्य आणि आहार जाणून घेणे. ३) पूर्व प्राथमिक विद्यार्थ्यांची भूमिका जाणून घेणे. ४) अध्यापनाच्या संदर्भात कौशल्याचा विकास करणे.	
4)	अपेक्षित बदल	१) वाचन लेखन संभाषण कौशल्याचा विकास होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला शाळेतील विविध भूमिका विषयी माहिती होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला बाल विकास आणि त्याच्या विविध अवस्था याबाबत माहिती होईल.	
5)	आशय		
	घटक - ०१	१) बाल मानसशास्त्र संकल्पना. २) बाल मानसशास्त्र - महत्त्व. ३) बाल मानसशास्त्र गरज आणि पध्दती. ४) बाल मानसशास्त्र स्तर	10 hr.
	घटक - ०२	१) बालकाचे आरोग्य २) बालकाची प्रतिकारशक्ती ३) बालकाचे पोषण ४) कुपोषण	10 hr.
	घटक - ०३	१) पूर्व प्राथमिक शिक्षकाची भूमिका २) समाज शिक्षण ३) समाज सेवा ४) विद्यार्थी कल्याण	15 hr.
	घटक - ०४	१) कौशल्य शिक्षण २) ऐकणे व बोलणे या कौशल्याचा विकास ३) वाचन आणि लेखन कौशल्याचा विकास ४) आत्मविश्वास वाढवणे	10 hr.

प्रत्यक्षिक कार्य- (गुण-२०)

- १) बालकासाठी एका आठवड्याची आहार वितरण तयार करा व अहवाल लेखन करा.
- २) एका बालकाचा अभ्यास करुन अहवाल तयार करा.

Reference

Sr.No.	Name of Book	Author	Publisher
1	Advance Educational Administration	Tarachand Raviprakash	Kanishka Publisher
2	Teacher Education	M.A. Sddiki A. K. Sharma	N.C.E.R.T.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

कौशल्य विकास केंद्र

1)	पेपर शीर्षक	अध्यापन कौशल्य वृद्धी कार्यक्रम	
2)	पेपर क्र.३	गुण- १००	
3)	उद्दिष्टे	१) अध्यापन कौशल्याचा विकास करणे २) वर्ग नियंत्रणाची क्षमता वाढविणे ३) वर्ग अध्यापनाच्या नियोजनाचा विकास करणे ४) संभाषण कौशल्याचा विकास करणे	
4)	अपेक्षित बदल	१) वर्ग अध्यापनाच्या कौशल्याचा विकास होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला वर्ग अध्यापनाच्या नियोजनाचे ज्ञान होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांला अध्यापन कौशल्य वृद्धी कार्यक्रमाचा इतिहास आणि त्याचे महत्त्व समजेल.	
5)	आशय		
	घटक - ०१	१) अध्यापन कौशल्या वृद्धी - इतिहास. २) अध्यापन कौशल्य वृद्धी महत्त्व. ३) अध्यापन कौशल्यवृद्धी कार्यक्रमात समाविष्ट कौशल्य ४) महत्त्वाच्या कौशल्यची निवड	20 hr.
	घटक - ०२	१) प्रस्तावना २) अध्यापन आणि पूनरअध्यपनाचे नियोजन	10 hr.
	घटक - ०३	१) शैक्षणिक साधने वापर २) अध्यापन आणि पूनरअध्यपनाचे नियोजन	10 hr.
	घटक - ०४	१) संभाषण कौशल्याचा विकास २) लेखन कौशल्याचा विकास ३) अध्यापन कौशल्यवृद्धी कार्यक्रमाचे अहवाल लेखन	15 hr.

Reference

Sr.No.	Name of Book	Author	Publisher
1	Core Teaching Skills	Jangira N. K. Sing Ajit	N.C.E.R.T.
2	Micro-Teaching in Teacher Education	Passi B. K. Shah M. M.	C.A.S.E. Baroda

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर.

कौशल्य विकास केंद्र

1)	पेपर शीर्षक	पूर्व प्राथमिक शाळा अंतरवासिता	
2)	पेपर क्र.४	गुण- १००	
3)	उद्दिष्टे	१) पाठ नियोजन कौशल्याचा विकास २) वर्ग अध्यापनाच्या कौशल्याचा विकास ३) प्रात्यक्षिक कार्य नियोजन व कार्यवाही ची क्षमता विकसीत करणे	
4)	अपेक्षित बदल	१) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांमध्ये पाठ नियोजनाचे कौशल्य विकसीत होईल. २) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांमध्ये वर्ग अध्यापनाची क्षमता विकसीत होईल. ३) या अभ्यासक्रमाच्या पूर्ततेनंतर विद्यार्थ्यांमध्ये शाळेतील प्रात्यक्षिक कार्य नियोजन व कार्यवाही चे ज्ञान होईल.	
5)	आशय		
	घटक - ०१	अ) शालेय अंतरवासीता कार्यक्रमांमध्ये पाठ नियोजन आणि त्याचे सादरीकरण व प्रात्यक्षिक कार्य करा. (४०-मार्क) खाली विषयावर पाठाचे नियोजन व सादरीकरण १) फळे, भाज्या यांची ओळख २) संवेदनांची ओळख	11 hr.
	घटक - ०२	१) ऐकणे आणि बोलणे या कौशल्याच्या विकासाकरिता अध्यापन २) वाचन आणि लेखन या कौशल्याच्या विकासाकरिता अध्यापन	12 hr.
	घटक - ०३	गुण — ६० (एकूण ६ प्रात्यक्षिक) १) शालेय अंतरवासिता कार्यक्रमांमध्ये आहार आठवडा आयोजन करा २) तुमच्या वर्गातील एका मूलाचा विशेष अभ्यास करा. ३) गट कार्य	12 hr.
	घटक - ०४	१) संस्कृतिक कार्यक्रम २) पाठ निरीक्षण ३) परिपाठचे आयोजन करुन अहवाल लेखन करा.	10 hr.